

İktisat, Türkiye’deki Eğitimi ve İktisadi Yenilik

Ali Çımat® ve Filiz Daşkiran

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ÖZET

İktisadın bilim olarak görülmeye başlamasının iki yüz yılı aşkın bir süreye dayandığı görülmektedir. Böylesine köklü bir bilim dalı Türkiye’deki devlet ve vakıf üniversitelerinin neredeyse tamamında bölüm olarak yer almaktadır. Bu çalışmada iktisadın doğuşu, iktisat derslerinin ilk defa ne zaman ve nerede okutulmaya başlandığı, Türkiye’deki üniversitelerin iktisat bölümlerinde verilen iktisat dersleri ile bu derslerin öğretilmesindeki eleştiriler üzerinde durulmaktadır. Ayrıca öğrencilerin iktisat bölümünü bitirdikten sonra kazandıkları nitelikler ve bu mezunların çalışma alanları hakkında bilgiler de çalışma kapsamında yer almaktadır. Hem iktisat eğitiminin gelişimini izlemek hem de Türkiye’deki üniversitelerde bulunan iktisat bölümlerinin puan ve kontenjanları, öğrencilerin iktisat derslerini anlamakta çektikleri sıkıntılara çözüm önerileri, öğrencilerin mezun olduktan sonra iş imkanlarının ortaya koyulması ve iktisat eğitiminin iktisadi yenilik konularına katkısı açısından literatürdekilere ek olarak çok yönlü bir çalışma olmuştur.

Anahtar Kelimeler: *İktisat, Türkiye, İktisat Bölümü, Çalışma Alanları, İktisadi Yenilik.*

JEL Sınıflandırması: A2, I2, O39

® Prof. Dr. Ali Çımat, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisat Bölümü, acimat@mu.edu.tr, 0 (252) 211 13 91.
Araş. Gör. Filiz Daşkiran, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisat Bölümü, filis_calis@hotmail.com, 0 (252) 211 50 74.

1. GİRİŞ

Bu çalışmanın başlangıcında, iktisat ve iktisat derslerinin tarihçesi, ilk defa kaç yılında ve nerede ortaya çıktığı, Türkiye'de iktisat derslerinin ilk kez ne zaman ve hangi üniversitede okutulmaya başlandığı yani iktisadın dünü, bugünü ve geleceğinin kısa bir değerlendirilmesi yapılarak, iktisadın ne olduğuna dair bilgiler verilmesi amaçlanmaktadır.

Bugün çok sayıda İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesinde ve farklı bölümler altında iktisat eğitimi yoğun bir şekilde devam etmektedir. Bu bağlamda çalışmanın takip eden bölümünde Türkiye'de iktisat bölümüne hangi puan türü ile girildiği, taban puanları, kontenjanları, bölümde okutulan dersler, iktisat derslerindeki zorluklar ve iktisat eğitiminin iktisadi yenilik konularına katkısı üzerinde durulmaktadır.

Üniversitelerde iktisat eğitimi alan öğrenciler genelde iktisat derslerinin zor olması ve anlaşılabilmesi konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Bu sıkıntılar doğrultusunda ortada bir sorun oluşmakta ve eleştiriler yöneltilmektedir. Eğer iktisat derslerinin anlaşılabilmesinin nedenleri saptanabilirse buna yönelik çözüm yolları da üretilebilir. Bu bağlamda iktisat derslerinin öğrencilere sevdirmesi ve eğitimin kalitesinin artırılması için neler yapılması gerektiği de bu makalenin kapsamı içinde yer almaktadır.

Son olarak da mezun olan öğrencilere kazandırılan nitelikler üzerinde durularak iktisatçı unvanı alan öğrencilere mezuniyet sonrası yapabilecekleri alternatif eğitim önerileri ve çalışma alanları sunulmaya çalışılmaktadır. İktisat eğitimi almış öğrencilerin iktisadi yenilik konularına katkıları incelenmekte ve öğrenciler için önemi vurgulanmaktadır.

Hem iktisadın gelişimini izlemek hem de Türkiye'deki üniversitelerde bulunan iktisat bölümlerinin puan ve kontenjanları, iktisat bölümünde okuyan öğrencilerin aldıkları dersler, bu öğrencilerin iktisat derslerini anlamakta çektikleri sıkıntılara çözüm önerileri, öğrencilerin mezun olduktan sonraki çalışma imkanlarının ortaya konulması açısından ve iktisat eğitiminin iktisadi yenilik konularına katkısının incelenmesi açısından literatürdekilere ek olarak çok yönlü bir çalışma olmuştur.

2. İKTİSADIN DOĞUŞU

İktisat ilmini ilgilendiren konular insanlık tarihi kadar eski olduğu halde, iktisat ilmi yeni bir bilim dalıdır. Eski çağlarda gerek Yunan, gerek Roma feylesoflarının iktisadi meseleler ile hiç meşgul olmadıkları söylenebilir. Aristo, Eflatun eserlerinde sırası geldikçe bir iki iktisadi mesele hakkında beyan ileri sürmüşlerdir. Ortaçağ'da iktisadi münasebetler basit bir şekilde oluşmuş ve Skolastik düşünürler bu gibi ilimler ile meşgul olmasına rağmen, bu devirde dahi iktisat ilmine ait hiçbir önemli eser meydana getirilmemiştir. Yeni Çağ'da Avrupa'da iktisadi düşünceler yayılmaya başlamış ve bu alandaki ilk çalışma Fransa'da, XV. Lui'nin özel doktoru François Quesnay ile arkadaşlarından oluşan Fizyokratlar tarafından yapılmıştır (Bey, 2001:9-10).

16. yüzyılda ortaya çıkan ve 17. yüzyılda gelişen Merkantilizm düşüncesi, iktisat ilminin doğuşuna zemin hazırlamıştır (Sarı, 2013:1). Daha sonra 18. yüzyılın ikinci yarısında *Fizyokratlar* iktisat ilminin ilk düşünürleri, ilk yayıcıları olarak ortaya çıkmışlardır.

Fizyokratlar, yegane servet kaynağının arazi olduğunu belirterek, iktisadi incelemelerine yalnız bu yönden ehemmiyet vermişler; ayrıca ticaretin serbestleşmesi meselesini de incelemişlerdir. Fizyokratlardan hiçbiri iktisat ilmine dair bir eser meydana getirmemiştir. Buna mazhar olmak İskoçyalı Adam Smith'e nasip olmuştur. Adam Smith'den sonra Avrupa'nın her tarafında birçok iktisatçı yetişmiştir (Bey, 2001:9-10).

Literatürde genel bir kabul görmüş olan egemen iktisat teorisine göre İktisadın Tarihi; Bilimsel İktisat Öncesi, Merkantilizm, Fizyokrazi, Klasik Teori, Marxist Teori, Neo Klasik Teori, Tarihçi Okul, Kurumcu Okul, Avusturya Okulu, Keynesyen Teori, Post-Keynesyen Teori, Paracı Okul, Arz Ekonomisi ve Rasyonel Beklentiler Teorisi veya Yeni Klasik Teori olarak belli başlı döneme göre sınıflandırılarak her teori ayrı bir dönem olarak incelenmektedir (Savaş, 2000:15).

İktisat eğitiminin gelişimi konusunda ağırlık 1850-1950 dönemine ait bulunmaktadır. Çünkü bugünün iktisat eğitimi önemli ölçüde bu dönemde şekillenmiştir. Üniversite/yüksek okul düzeyinde iktisat konusu ilk kez bundan 250 yıl önce İngiltere'de felsefe, hukuk ve tarih gibi dersler içinde yer almaya başlamıştır. İktisat, *politik iktisat* adı altında ayrı bir ders olarak programlara 200 yıl önce, eşzamanlı olarak, İngiltere ve ABD'de de girmiştir. İlk politik iktisat profesörü unvanı da, bundan tam 200 yıl önce, 1805'te Thomas R. Malthus'a verilmiştir. Türkiye'de ilk iktisat dersi yine *politik iktisat* adı altında neredeyse 150 yıl önce Osmanlı döneminde 1859'da yapılmıştır (Uygur ve Erdoğan, 2012:1).

İktisat tüm aşamalarına rağmen, henüz iktisatçıların büyük çoğunluğunun üzerinde anlaştıkları ortak temellere sahip değildir. Gerçi iktisadın bilimsel olgunluk düzeyine ulaşması çok eskilere dayanmamaktadır. Her ne kadar örneğin Fransa'da ilk ekonomi politik kürsüsünün kurulması 1820'li yıllara rastlarsa da o dönemde iktisat henüz hukukun yardımcı disiplini konumunda idi. 1957 yılında hukuk fakülteleri, hukuk ve iktisadi bilimler fakültelerine dönüştürülmüştür. Başka ülkelerde, örneğin ABD'de iktisat biliminin gelişim süreci benzer evrelerden geçmemişse de genel olarak diğer disiplinlerden bağımsızlaşması nispeten yeni sayılmaktadır (Sarfati, 2001:2).

Bu çerçevede iktisat ile tanışmak, Osmanlı İmparatorluğu'nda yenileşme hareketinin etkisiyle, çeviri kitaplar ve gazetelerdeki küçük çaplı yayınlar ile başlamıştır. İlk olarak Mekteb-i Mülkiye'de iktisat dersleri verilmeye başlanmıştır (Şiriner vd., 2005:133). İktisat merkezli dersler zamanla muhtelif okulların müfredatına da girmiştir. İktisat eğitiminin yoğun olarak yapıldığı bir müessese olarak 1916 yılında Darülfünun Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak İçtimaiyat Enstitüsü kurulmuş, bu kurum 1933 yılında İktisat ve İçtimaiyat Enstitüsü adını almış ve Hukuk Fakültesi'ne bağlanmıştır (Şimşek ve Cicioğlu, 2006:17-18). 1934'de yapılan Üniversite Reformu'ndan sonra, 1936'da İstanbul Üniversitesi bünyesinde Türkiye'nin ilk iktisat fakültesi kurulmuştur. Almanya'da Nazi zulmünden kaçan öğretim üyelerinin de desteğiyle 1937'de ilk iktisat eğitimi başlamıştır (Şiriner vd., 2005:133).

İlk Türk-Osmanlı ekonomi yazarı ise Mehmet Şerif olup kitabının başlığı *İlm-i Emval-i Milet*'dir (= Milletlerin Serveti'nin Osmanlıcası). 19. yüzyılın sonlarına kadar bu terimlerle birlikte zaman zaman *Fenn-i İdare* ve *İlm-i Servet* terimleri de kullanılmıştır. Ahmet Mithat Efendi'ye kadar ki kitaplar, hitap ettikleri toplumun tarihinden, evriminden ve iktisadî

pratiğinden tümüyle bağımsız görünmektedir. Ahmet Mithat Efendi ise doğrudan *Ekonomi Politik*'i tercih etmiştir. *İktisat* terimi Abdülhamit devrinde ortaya çıkmış ve bunu Mülkiye'ye de Cavid Bey yerleştirmiştir (Görün, 2012:3).

2.1. İktisat Nedir?

İktisat ilmi iki yüzyılı aşan bir geçmişe sahip olmakla birlikte, iktisat kelimesinin kökeni eski Yunanlılara kadar inmektedir. İngilizce'de "Economics", Fransızca'da "Economiique" kelimeleri ile belirtilen "İktisat" terimi eski Yunanlıların "Oikonomike" deyiminden gelmektedir. Eski Yunanlılarda "Oikos" ve "Nomes" kelimesi birleştirilerek Oikonomike denilmiş ve tüm aileyi yönetme anlamında kullanılmıştır. Daha sonra da genel olarak toplum yaşamıyla ilgili anlamına gelen ve olayın toplumsal yönünü vurgulayan "politikos" deyimini ile birlikte kullanılmıştır. Devlet yönetimi anlamına gelen bu deyim, Fransızca'da Economie Politique ve İngilizce'de Political Economy ile ifade edilmiştir. Sonra konunun toplumsal yönünden çok maddi yönü dikkate alınarak, Alfred Marshall'ın 1890'da yayınladığı eserinden itibaren yalnız Economique ve Economies olarak literatüre geçmiştir. Bizde Osmanlı Döneminde *İlm-i Servet* ve *İlm-i Servet-i Milet* şeklinde ifade edilen bu bilim dalı sonradan iktisat deyimini ile ifade edilmeye başlanmıştır (Sarı, 2013:2). Günümüzde iktisat ve ekonomi kelimeleri birlikte kullanılmaktadır.

Klasik İktisatçılardan A. Smith'e göre iktisat kısaca "servet ve servet elde edilmesi" ilmidir. Servetin elde edilmesi için sarf edilen beşeri faaliyetler iktisadi faaliyetlerdir ve iktisat da, bu iktisadi faaliyetleri inceleyen bir ilim olmaktadır. İktisadi faaliyetler açısından tanım veren başka bir yazara göre ise iktisat, mal ve hizmetlerin üretilmesi, kazanılması ve tüketilmesi sırasında insan faaliyetlerinden doğan sosyal olayları incelemektedir. L. Robins'e göre iktisat "amaçlar ve alternatif kullanımları olan araçlar arasında bir ilişki olarak insan davranışını inceleyen" bir bilimdir. Başka bir yazara göre ise iktisat, "insanların ve toplumların zaman içinde çeşitli ihtiyaçlarını gidermek için kıt üretim kaynaklarını kullanma konusundaki tercihlerini" incelemektedir (Sarı, 2013:5-12).

İktisat genel anlamda "sınırlı olan kaynaklarla sınırsız olan insan ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılamaya çalışan sosyal bir bilimdir" şeklinde tanımlanabilir. Dolayısıyla iktisatçılar insanların ne kadar çalışacakları, hangi malları üretecekleri, yapılan tasarrufların ne kadarının yatırıma dönüştürüleceği gibi kararlarını incelemektedirler. Diğer taraftan iktisat, enflasyon, işsizlik, resesyon (durgunluk) gibi ekonominin bir bütün olarak tamamını etkileyen sorunları da analiz etmektedir.

Bu tanımlarla ilişkili olarak iktisat biliminin amacı da toplumsal refah konusunda dört temel soruna çözüm aramaktır. Bunlar:

1. Hangi mallar ne miktarlarda üretilmelidir?
2. Mallar hangi yöntemlerle üretilmelidir?
3. Mallar kimin için üretilmelidir?
4. Kaynakların tam kullanımı ve etkinlik (Pekin, 2008:5-9).

Bu amaçlar doğrultusunda, iktisat doğa bilimlerinden farklı olarak insan davranışları ve onun yarattığı kurumlarla ilgilidir. Bireysel davranışların toplumsal ya da kolektif amaçlara nasıl hizmet ettiği gibi doğadaki düzenle toplumda ve ekonomide gözlenen düzen arasındaki

koşutluk gibi teleolojik (amaca dayalı öğreti) nitelikli arayış, bu bilimin özelliğini oluşturmaktadır (Kazgan, 2012: 31).

İktisat biliminin diğer sosyal bilimlere göre nesnelğe ve dolayısıyla ölçülebilirliğe daha büyük önem atfettiği söylenebilir. Uygulama alanına bağlı olarak önemli değişkenlerin ölçülebilirlikleri farklılıklar göstermektedir. İktisadi yaklaşım bizi mutlak doğruya ulaştırmasa da, verilecek toplumsal kararlara ışık tutacak verileri ortaya çıkardığı ölçüde geçerliliğini koruyacaktır (Baç, 2007:3).

İktisadın temel sorunsalı nedir? İktisat nasıl bir sosyal bilimdir? Toplum ve iktisat nasıl bir değişim süreci içindedir? Değişime elverişli kurumlar var mıdır? İktisatçı yetiştirmenin amacı nedir? Kurumlarımız bu amaçla uyumlu mudur (Görün, 2012:5-6)? Bu bakımdan özellikle iktisat bölümlerindeki lisans programlarının temel amacı öğrencilere sağlam bir teorik altyapı kazandırmak ve bunu uygulamalı alanlarda ekonometrik/istatistiki yöntem ve analizlerle destekleyerek öğrencilere ekonomik sorunları kavrama ve çözümlene yeteneğini kazandırmaktır. Öğrencilere gerçek hayattaki ekonomik olaylara ve sorunlara yaklaşımlarında geniş bir perspektif verebilmek ve bu sorunların çözümünde güncel analitik araçları uygulayabilme yetisini kazandırmak hedeflenmektedir. Bu bağlamda şimdi Türkiye'deki üniversitelerin iktisat bölümleri ve de okutulan iktisat dersleri incelenecektir.

3. TÜRKİYE'DEKİ ÜNİVERSİTELERİN İKTİSAT BÖLÜMLERİ VE İKTİSAT DERSLERİ ÜZERİNE İNCELEME

2012 yılı Eylül ayı itibariyle Türkiye'de toplam 116 üniversitede iktisat (ekonomi) bölümü bulunmaktadır. Bu üniversitelerden 81 tanesini devlete ait üniversiteler, 35 tanesini de vakıf (özel) üniversiteleri oluşturmaktadır.

Tablo 3.1 rakamlarına göre kamu üniversiteleri kontenjan bakımından %86 ile ilk sırada yer almaktadır. Kamu üniversitelerinin yaklaşık 1/8'i oranında bulunan vakıf üniversiteleri de %11 ile ikinci sırada yer alırken KKTC, yurtdışı ve diğer üniversiteler de sırasıyla onları takip etmektedir.

	Lisans Kontenjanları	Yüzdeleri (%)
<i>Devlet</i>	469'686	86
<i>Vakıf</i>	60'975	11
<i>KKTC</i>	14'811	2.7
<i>Yurtdışı/Diğer</i>	1'722	0.3
<i>Toplam</i>	547'194	100

Tablo 3.1 Üniversitelerin Lisans Kontenjanları ve Yüzdeleri (2013-2014).

Kaynak: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-60986/h/2012osystablo4.pdf> ile kontenjanların yüzdeleri tarafımızdan hesaplanmıştır.

Türkiye'de iktisat bölümünü kazanabilmek için üniversiteye giriş sınavında gerekli olan puan türü TM-1'dir. Bu TM (Türkçe-Matematik) puanı türü ile iktisat bölümünde okumak için

gerekli olan nitelikler ortaya koymak istenirse öğrencilerin ortalama bir sayısal düşünme yeteneğine sahip olmaları ve teorik açıklamaları anlayabilecek düzeyde bulunmaları gerekmektedir. Bunun yanında genel olarak sosyal bilimlerin gerektirdiği sözel yetenekler yani yorum yapabilme, anladığını ifade edebilme gibi bazı özelliklere de sahip olunması gerekmektedir.

	Üniversite		İktisat Bölümü	
	Kontenjanları	Yüzdesi (%)	Kontenjanları	Yüzdesi (%)
<i>Devlet</i>	52'953	79	15'981	87.4
<i>Vakıf</i>	11'812	18	1'989	10.9
<i>KKTC</i>	1'635	2.4	273	1.5
<i>Yurtdışı/Diğer</i>	399	0.6	40	0.2
<i>Toplam</i>	66'799	100	18'283	100

Tablo 3.2 TM-1 Puanına Göre Üniversite ve İktisat Bölümü Kontenjanları ile Yüzdeleri (2013-2014).

Kaynak: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-60986/h/2012osystablo4.pdf> ile kontenjanların yüzdeleri tarafımızdan hesaplanmıştır.

Bu puan türüne göre Türkiye'de bulunan üniversiteler Tablo 3.2'de de görüldüğü üzere devlet üniversitelerinin %79'unu oluşturması ile toplamda 66'799 kişilik bir kontenjana sahip bulunmaktadır. TM-1 puan türüne bakıldığında kontenjanların çok fazla olduğu dikkati çekmektedir. Bu sayılar ihtiyacın üzerinde bulunduğu takdirde arz fazlasının, diplomalı işsizler ordusu yaratacağı iddiası özünde doğru olmaktadır (Sayan, 1994:19).

Tablo 3.3'den Boğaziçi, Galatasaray, ODTÜ ve Hacettepe gibi devlet üniversiteleri dışında kalan vakıf üniversitelerinin çok başarılı olduğu görülmektedir. Ancak ilk ona giren vakıf üniversitelerinin bu sıralamada bulunmasının sebebi çok yüksek puan alabilen burslu öğrenciler sayesinde olmaktadır.

No	Üniversite	Puanlar
1	Koç Üniversitesi (Tam Burslu)	508.49794
2	Boğaziçi Üniversitesi	491.82248
3	İ.D. Bilkent Üniversitesi (Tam Burslu)	482.23678
4	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (Tam Burslu)	472.52634
5	Galatasaray Üniversitesi	470.76818
6	Bahçeşehir Üniversitesi (Tam Burslu)	446.40938
7	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	444.28947
8	İstanbul Bilgi Üniversitesi (Tam Burslu)	440.67757
9	Özyeğin Üniversitesi (Tam Burslu)	428.47528
10	Hacettepe Üniversitesi (İngilizce)	412.60747

Tablo 3.3 İktisat Taban Puanlarına Göre İlk 10 Üniversite (2013-2014).

Kaynak: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-60986/h/2012osystablo4.pdf>.

TM-1 puanına göre üniversiteye öğrenci alan bölümlere bakıldığında ise Tablo 3.4'den de görüldüğü gibi iktisat bölümü en üst sırada yer almaktadır. İktisat bölümünü ikinci sırada

işletme bölümü izlemektedir. Bu tablodan da anlaşılacağı üzere TM-1 puan türünde iktisat ve işletme bölümleri çok fazla tercih edildiklerinden dolayı üst sıralarda yer almaktadırlar. Tablo geneline bakıldığında ise iç mimarlık ve çevre tasarımı dışındaki diğer bölümlerin iktisadi ve idari bilimler fakültesi bünyesinde bulunduğu göze çarpmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’de 2013-2014 döneminde iktisat eğitimi veren lisans programlarının rakamları aşağıdaki Tablo 3.5’de verilmektedir.

No	Bölümler	Puanlar
1	İktisat	508.49794
2	İşletme	499.82769
3	Yönetim Bilimleri Programları	487.33272
4	Uluslararası Girişimcilik	448.10823
5	Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik	440.37488
6	Yönetim Bilişim Sistemleri	436.08105
7	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	434.02311
8	Uluslararası Finans	428.3632
9	Girişimcilik (İngilizce)	427.73004
10	Bankacılık ve Finans	424.8912

Tablo 3.4 TM-1 Taban Puanı ile Öğrenci Alan İlk 10 Bölüm (2013-2014).

Kaynak: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-60986/h/2012osystablo4.pdf>

	Devlet	Vakıf	Toplam
1. Öğretim	81	29	110
2. Öğretim	67	-	67
1. Öğretim İngilizce	9	16	25
2. Öğretim İngilizce	1	-	1
Toplam	158	45	203

Tablo 3.5 İktisat Eğitimi Veren Lisans Programlarının Sayısı (2013-2014).

Kaynak: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-60986/h/2012osystablo4.pdf>

Tablo 3.5, lisans düzeyinde eğitim veren iktisat bölümlerini hem devlet ve vakıf hem de Türkçe ve İngilizce olarak verdikleri eğitime göre gece ve gündüz öğretimi olarak sınıflandırmaktadır. Bu tabloya göre toplamda devlet üniversitelerindeki iktisat eğitimi vakıf üniversitelerinin yaklaşık olarak 3 katını oluşturmaktadır. Farklılık sadece gündüz öğretiminde İngilizce eğitim veren üniversitelerin sayısında meydana gelmektedir. Buna göre vakıf üniversiteleri devlet üniversitelerini hemen hemen ikiye katlamak üzeredir.

Gerek devlet gerekse vakıf üniversitelerinin tamamına yakın bir kısmında (bazılarında ikinci öğretim programlarını da kapsayacak bir biçimde) bölüm düzeyinde iktisat eğitimi verilmektedir. İktisat eğitiminin bu derece yaygınlık kazanması, piyasa talebinden çok bu

bölümlerin görece düşük maliyetle açılabilmesinin ve üniversite eğitimine olan genel talebin bir yansıması olarak değerlendirilmelidir (TÜBA, 2007:6).

3.1. İktisat Bölümü Öğrencilerine Verilen Dersler

İktisat ilminin gerek doğal ilimler ile gerek sosyal ilimlerin diğer kısımları ile sıkı bir münasebeti bulunmaktadır. İktisadi hadiselerde asıl olan, insan ve tabiat unsurları olduğundan bunları bahis mevzu eden bir ilmin doğal ilimler ile alakadar olacağı muhakkaktır. Hayvanlar ilmi, bitkiler ilmi, jeoloji ilmi, ziraat vb. Bunların hepsi servetin üretilmesinde kanunlarından istifade edilen ilimlerdir. Sosyal ilimlerin diğer türlerine gelince: iktisat ilmi; felsefe, ahlak, hukuk, iktisadi coğrafya ve istatistik ile alakadar olduğu, yani bu ilimlerin incelemelerinden, bilgilerinden istifade ettiği gibi bunların birçoğu dahi karşılıklı olarak iktisat ilminin araştırma ve incelemelerinden istifade ederler; öyle ki aralarında ciddi bir değişim meydana gelir (Bey, 2001:7).

Öğrenciler, iktisat bölümünde bu bilimin temelini oluşturan mikro iktisat, makro iktisat, uluslararası iktisat, para teorisi ve politikası, büyüme ve kalkınma gibi derslerin yanı sıra, bu alanlarda uygulama yapabilmek için matematik, istatistik ve ekonometri gibi dersleri de almaktadırlar. İktisat eğitiminin tamamlayıcısı niteliğindeki işletme, muhasebe, hukuk, siyaset bilimi ve sosyoloji dersleri de bölüm eğitiminin ana unsurlarını oluşturmaktadır.

Matematiğin iktisada katkısı ise şöyle olmaktadır: Önce matematik doğrudan iktisadın özünü etkilemiştir. Sonra, matematiğin etkisi iktisada yeni alanlar eklemek şeklinde olmuştur. Daha sonra, kuram oluşturmada temel sorumluluk matematik kullanan iktisatçılara geçmiştir (Bulutay, 2012:18).

Öğrenciler temel iktisat eğitimine ek olarak ileri sınıflarda yönetim, pazarlama, finans piyasaları, vergi sistemleri, kamu maliyesi, dünya ekonomisi, Türkiye ekonomisi, kent ekonomisi, uluslararası kuruluşlar, çalışma ekonomisi, çevre ekonomisi, finansal krizler, yatırım projelerinin değerlendirilmesi, AB ve sosyal politika, Türkiye'de sosyal politika ve kariyer yönetimi gibi çok çeşitli alanlarda seçmeli dersler olarak eğitimlerini tercih ettikleri alanda devam ettirebilmektedirler.

Bu dersler doğrultusunda iktisat eğitimi verilirken geleneksel iktisatçıların metodolojik muhafazakârlığının dışında kalınması, yalnızca matematik ve nicel yöntemler (istatistik, ekonometri) ya da yalnızca insan davranışı, toplumsal ve tarihsel boyutun önemsenmemesi gerekmektedir (Durusoy, 2008:4).

İktisat okuryazarı olabilmek için öyle donanıma sahip olunmalı ki küresel ve yerel sorunları kavrayıp, önermeler ve modeller ortaya atabilmek için, diplomasi tarihi, siyasi tarih, sosyal tarih, siyasi düşünceler tarihi ve idare tarihini kavramış olmak gerekmektedir. Keynes öncesi düşünürleri izlemek onların iktisadi nasıl disiplinler üstü bir anlayışla kavradıklarını satır satır incelemek ve tartışmak gerekmektedir. Her düşünce okuluna, her düşünürün dünyasına girilmeli ama bir kez bu dünyalara girildiğinde düşünürün her yazdığını okuduktan sonra serbestçe kanaat açıklamak gerekmektedir. Ayrıca kapitalizmin bugün sunduğu adaleti yeterli buluyorsak, inisiyatif almanın, yapabilirlik geliştirmenin, özgür olmanın sadece girişimci olarak sermaye sahiplerine ait olduğunu düşünüyorsak, yine iktisat biliminin tablosu eksik kalacaktır. Tabloyu eksiksiz tamamlamak için kamusal haklar ve özgürlükleri koruyan bir

kamu anlayışı ile herkese, her kesime inisiyatif alanı hazırlamak ve bunu hayal etmek gerekmektedir (Alada, 2007:7).

Toplumlar, eğitim düzeyinin artmasıyla, verimlilik arasında bağ kurmakta, bireyin yaşadığı topluma, aldığı eğitim ölçüsünde katkıda bulunduğuna inanılmaktadır. Bilimsel araştırmalar eğitim düzeyi ile kalkınmanın unsurları olan ekonomik büyüme, siyasal ve toplumsal gelişme arasında doğrusal ilişkiler olduğunu ortaya çıkarmıştır. İnsan kaynağının, özellikle sosyal iyileşmeye ve buna bağlı olarak ekonomik gelişmeye katkısı oldukça büyüktür. Eğitim iktisatçılara göre ekonomik kalkınmanın temel noktası eğitimidir (Çakmak, 2008:33). Buna ilaveten, kendi kendini besleyen içsel büyüme süreçlerinin hâkim olduğu yeni içsel büyüme modellerinde eğitim politikası beşeri sermayeyi etkilemekte, beşeri sermaye yaratıcılık ve yaparak öğrenmeyi etkilemekte; bilgi üretimi zinciri ile yaratıcılık, yaparak öğrenme ve Ar-Ge sıralaması iktisadi yenilikler doğurmaktadır. İktisadi yenilikler ise katma değeri yüksek ürünler ile ekonomik kalkınma sağlamaktadır (Kibritçioğlu, 1998:10). Feinson (2003:19) kamusal ve akademik çalışmaların firmaların teknolojik faaliyetlerini destekleyebileceğini, ancak teknolojik faaliyetlerin yerine geçemeyeceğini, eğitim ve öğretim yoluyla beşeri sermayenin gelişiminin gerekli olduğunu yazmaktadır.

Bu sebeple, İktisat bölümünde okuyan öğrencilere, yukarıda bahsedilen dersler ile beraber yenilikçi fikirlere yol açacak, öğrencilerin bakış açısını ve ufkunu genişletecek farklı dersler de verilmelidir. Ortaya konulan bu tür yenilikçi dersler hem iktisat öğrencilerinin hem de iktisat öğretiminin farklı açılardan ele alınmasını ve öğrencilerin dersleri daha kolay, zevkli ve başarılı bir şekilde öğrenmesini sağlayabilecektir.

Üretim tekniklerinde yaşanan hızlı değişim, eğitime daha fazla önem verme, bilgiye ve gelişmeye daha fazla yatırım yapma ihtiyacını ön plana çıkarmıştır. Rekabette üstünlüğü elde etmenin ve kalkınmada başarının temeli olarak kabul edilen insan kaynağı kavramının altındaki gerçek, onun etkili ve verimli kullanılmasında yatmaktadır. Örgütler; varlıklarını sürdürmek, yoğun rekabet ortamında başarılı olabilmek ve sürekli değişime ayak uydurabilmek amacıyla bireyin, eğitimine daha çok önem vermeye başlamışlardır. Eğitimin, bireysel gelişmeyi sağladığı gibi, daha geniş anlamda toplumsal ekonomik ve sosyal kalkınmayı da sağladığı söylenebilmektedir (Hoşgörür ve Gezgin, 2005:1).

Bireyin mesleki konumu her şeyden çok büyük ölçüde gördüğü eğitim ile betimlenmektedir. Görülen eğitim toplumsal mobilitiyi de arttırmaktadır (Carnoy, 1982:498). Bu bağlamda iktisat eğitimi verilirken yenilikçi fikirlere ve teknolojik gelişmelere daha fazla yer verilmelidir. Ortaya konulan değişik ve yenilikçiliği öne çıkaran fikirler iktisat eğitimde başarıyı arttırıp, öğrencilerin bakış açılarını daha da genişleterek toplumsal ve ekonomik olarak ülkenin büyümesine katkı da bulunacaktır.

3.2. İktisat Derslerinin Öğretilmesindeki Eleştiriler

Her yeni üniversitede açılması düşünülen ilk bölümlerden biri olan iktisadın hangi amaçlara yönelik olarak okutulacağı konusunda bir planlama mevcut olmadığından yeni bölümler büyük ölçüde eskileri örnek almakta, bu durum da eğitim ve bir sonraki aşamada da araştırma alanlarının durağan bir görünüm sergilemesine yol açmaktadır (TÜBA, 2007:11).

Yükseköğretimin üç temel işlevi bulunmaktadır. i) Hem düşüncede hem yaşamda disiplin sağlamak. ii) Kişilerin yetenekleri konusunda sinyal vermek iii) Öğrencileri bilgiyle, uygun araştırma yöntemleriyle donatmak. Bu üç işlev genellikle iç içe geçmiştir (Bulutay, 2012:8). İktisat anlatılırken öğrencinin yaşamında, çevresinde gördüğü olgularla ilişki kurulmaz. Bu ilişkilere oturtulamayan öğretileri öğrencinin kavraması zor olmaktadır (Bulutay, 2012:6). Bu noktada öğrencilerin özellikle iktisat derslerini sevebilmeleri için yenilikçi fikirler ortaya atılmalıdır. Derslerin farklı şekillerde işlenmesi, gerçek hayattaki örneklerle anlatılması hem iktisat öğretimini zevkli hale getirerek başarının artmasını sağlayacak hem de derslerin daha basit ve kolay bir şekilde akılda kalmasını sağlayarak daha bilinçli daha anlaşılır ve daha farklı bakış açısı ile öğrencilerin ekonomik değişkenler arası bağlantılar kurabilmesine temel oluşturacaktır.

İktisat öğretiminin en önemli sorunlarından biri derste öğretilenlerle gerçek hayat arasındaki bağlantı kopukluğu olarak belirtilmektedir. Bu durum şöyle dile getirilmektedir: “İktisat eğitiminde yer alan öğrenciler, eğitim ile sunulan teori ve gerçekteki gelişmeler arasında herhangi ciddi bir ilişki kuramayan pasif izleyiciler durumuna düşmektedirler. Tahtaya çizilen şekillerin, yazılan formül ve modellerin tek tek fertlerin yaşamlarıyla ve bütünüyle toplumsal yaşamla ilgisi vurgulanması gereken bir noktadır. Bu nedenle iktisat eğitimi salt gerçek yaşamdan kopuk çeşitli kuramların, niceliksel yöntem ağırlıklı modellerin ve her çeşit soyutlamanın öğrenciye aktarıldığı bir platform olmak durumunda kalmamalıdır. Tam tersine iktisadın tarihsel boyutuyla ve sosyo-ekonomik ve kurumsal yapısıyla ekonomilerin nasıl işlediğini inceleyen, toplumsal olayların nasıl ortaya çıktığını sorgulayan, toplumsal amaçları ön planda tutan ve onların gerçekleşmesi için çözümler arayan bir bilim dalı olması gerekmektedir (Ruben, 2012:4-6).

Bazı iktisatçılar dünya ekonomisini ya da Türkiye ekonomisini hiç dikkate almadan tamamen teorik konulara yoğunlaşarak ya da sadece uygulama alanına dönük bir şekilde matematiksel olarak iktisat dersleri vermektedirler. Bu yüzden öğrenciler, sadece sınıf geçmek için ne işe yaradığını bilmedikleri teorileri ezberleyerek anlamadan derslerini geçmektedirler. Bu ise öğrencilerin dersleri anlamaması sonucu sıkıntı yaşamalarına ve iktisat bölümünden sıkılmaya başlamalarına yol açmaktadır.

İktisat öğretiminin özellikle ilk yıllarında öğrencilerin soru ve sorunlar üzerinde yoğunlaştırılması gerekmektedir. Önemli olan sorunlar belirlenerek, öğrencilere derslerde, bu sorunlara farklı bakış açısı ile bakılması gösterilmelidir. Böyle yapılarak öğrenciye önce konuyu sevdirmek gerekmektedir.

Diğer bir sorun ise iktisat derslerinin sadece tahta ve kürsüyü kullanarak öğretilmemesi, böyle bir yöntemin öğrencilere sıkıcı gelmesidir. Klasik iktisat eğitiminde, eğitmen sınıfta dersi tüm ayrıntılarıyla anlatmakta ve dersin tüm yükünü tek başına üstlenmektedir. Bu durumda öğrencilerin düzenli olarak çalışması sağlanamamaktadır. Bu yöntem öğrenciler açısından sıkıcı bulunduğu için derse katılımları da az olmaktadır. Öğrencilerin performansını değerlendirmek için kullanılacak tek ölçüt sınav olduğu için, öğrenciler çalışmayı sınava kadar ertelemektedirler. Sınav öncesinde havada uçuşan onlarca kavramı ezberlemek doğal olarak öğrenciler için bir işkenceye dönüşmekte ve sonuç olarak öğrencilerin başarısı azalmaktadır. Üstelik bu şekilde ezberlenen bilgiler iki gün sonra unutulmakta ve dolayısıyla

bunların gerçek kullanım amaçları hiçbir zaman tam olarak kavranamamaktadır (Aslan, 2003:6).

Hiçbir konu karmaşık ve ne işe yaradığı belli olmayan teorilerin ezberletilmesi yoluyla konunun yabancısına sevdirelemez. İktisat eğitiminde en büyük yanlış sanırım bu noktada yapılmaktadır. Bu yaklaşımın başlangıç noktası gerçek hayatta yaşanan olaylar olacaktır. Her derste gerçek hayattan bir iktisadi olay ele alınıp iktisat uygulamalı öğretilmelidir. Önce öğretilecek konunun bütünü içindeki yeri ve uygunluğu öğretilmek zorundadır (Kumcu, 2005:3).

İktisat dersleri başka araçlarla desteklenmeli ve zenginleştirilmeli, grup çalışmaları ile eleştiri ve sorgulama yaptırılmalı, ayrıca daha sık sınav (quiz) yapıp, ödev verilerek erteleme davranışının önüne geçilmelidir. Dersin başında eğitmenin ve öğrencilerin yükümlülükleri açıkça ortaya konulup, üzerinde anlaşmaya varılırsa dönem içinde her iki taraf da neler yapması gerektiğinin bilincinde olur. Böylece motivasyonu sağlamak kolaylaşır. Öğrenci açısından önemli olan her şeyin kendisinde başlayıp kendisinde bittiğinin bilincine varmasıdır (Aslan, 2013:2-4).

Türkiye’de eğitim kendi dilimizde yapılmalıdır; ancak öğrencilere ileri derece İngilizce bilgisi de kazandırılmalıdır. Hatta bugünkü mesleki yarışma ortamında yabancı dil olarak yalnızca İngilizce ile yetinilmemeli, bunun yanında başka dillerin öğrenimi de öğrencilere özendirilmelidir. Dersi öğrenciye sevdirebilmenin en etkin yolu, kolay anlaşılabilen, öğrencinin kafasındaki sorulara cevap getiren, teori ile uygulama arasındaki bağlantıyı başarılı biçimde kurabilen ders kitaplarından geçer (Seyidoğlu, 2012:7).

Bir başka sorun ise üniversite dışından gelen öğretim üyeleri genellikle haftada bir gün üniversitedeki derslere girip ortadan kaybolmaktadırlar. Üniversitede bulunmaları verdikleri dersin süresi ile sınırlı olmaktadır. Öğrenci hocasını ders dışında görmek istese, hoca ortada bulunmamaktadır. Bu da eğitimin kalitesini düşüren bir unsurdur. Yarı zamanlı diye adlandırılan üniversite dışındaki kişilerden üniversiteler faydalanmalıdır. Fakat faydalanma yöntemi üniversite dışından gelenlere ders verdirme yoluyla değil, onlara konferans verdirerek ya da tartışma panellerinde rol vermek suretiyle olmalıdır. Üniversite eğitiminin ayrılmaz parçalarından biri de zaten budur (Kumcu, 2005:3).

İktisadın değişik alt alanlarında literatürü en yakından izleyip öğrencilere aktarabilecek öğretim elemanlarını bulmak, derslerin rahat bir şekilde işlenebilmesi adına fiziki altyapı harcamaları için kaynak bulmak ve bunları yaparken sınıflardaki öğrenci sayısı ile işe yerleştirilebilir iktisatçı sayısını da göz önüne alarak makul büyüklüklerde tutabilmek, benzer biçimde gerek toplam lisans eğitimi süresi ve gerekse günlük/haftalık katlanılabilir ders saatlerinin sınırlılığı çerçevesinde öğretim elemanı başına ders yükünü öğretim elemanlarının başta araştırma olmak üzere öğretim dışı mesleki faaliyetlerini de engellemeyecek biçimde belirlemek gerekmektedir (Sayan, 1994:16).

Chizmar ve Walbert etkili bir eğitim için gerekli yedi temel ilkedden bahsetmektedirler (Aslan, 2013:10):

1. Öğrenciler ve eğitmen arasındaki etkileşimin güçlendirilmesi.

2. Aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması.
3. Öğrenciler arasındaki etkileşim ve işbirliğinin geliştirilmesi.
4. Düzenli ve hızlı geribildirimler verilmesi.
5. Zaman ve görevlerin öneminin vurgulanması.
6. Yüksek beklentilerin iletilmesi.
7. Farklı isteklere ve öğrenme yollarına saygı duyulması gerekmektedir.

3.3. İktisat Bölümünü Bitirdikten Sonra

İktisat bölümünü bitiren mezunlara, Lisans Diploması ve "İktisatçı" unvanı verilmektedir. İktisatçıların mezun olduğunda iktisat tarihini çok iyi bilmeleri, teorileri ve bunların gerçek hayata uyarlanmasına dair bağlantıları kurabilmesi ve oluşabilecek kriz veya şoklara çözüm üretebilecek bilgi düzeyine sahip olabilmesi beklenmektedir.

İktisat eğitimi üzerine bir tartışma açıldığında, sanırım, bu tartışmanın yapılacağı zemin iktisat bölümlerinden mezun olan kişilerin mezuniyet sonrası nereye yönelecekleri, yönlendirilecekleri sorusuna verilecek yanıtla yakından ilgilidir. Genel bir ifadeyle, bu kişiler sadece çeşitli kurum ve kuruluşlarda belli görevleri ifa etmek üzere mi yönlendirilecekler yoksa bu kişilerin genelde dünya, özelde de ülke ekonomisinde ortaya çıkan değişimleri ve bu değişimlere yol açan dinamikleri sürekli anlama çabasında olan, bunları açıklamaya çalışan görüşleri ve modelleri takip etmek için yeterli donanıma sahip olan ve bu anlamda, toplumun bilgi birikimine katkılar yapabileme potansiyeline sahip olan bireyler mi hedeflenmektedir (Süalp, 2012:1-2)?

3.4. İktisat Bölümü Mezunlarının Çalışma Alanları

İktisat bölümü mezunlarının gerek kamu gerekse özel sektörde çalışma sahası oldukça geniştir. Yöneticilerin %80'i iktisat mezunudur. Çeşitli bakanlıklar tarafından açılan müfettiş, denetçi ve uzman yardımcılığı sınavlarına girebilir, iktisat uzmanı veya araştırmacı olarak çalışabilirler. Devlet ve özel sektöre ait bankalar, araştırma kuruluşları, yerli veya uluslararası şirketler de bölüm mezunlarının istihdam edildiği kurumlar arasında yer almaktadır. Bu bölüm mezunları uluslararası piyasalar ve kurumlarda etkin görev alabildikleri gibi, yüksek lisans ve doktora programlarına devam ederek akademik kariyer de yapabilirler. Bölümü bitiren öğrencilerin iyi düzeyde İngilizce bilmeleri ve bilgisayar teknolojilerine hakim olmaları diğer iktisatçıları arasında avantajlı bir konuma sahip olmalarını sağlar (OKUBİL, 2011).

Programı tamamlayan öğrenciler, iktisat, işletme ve siyaset bilimi gibi alanlarda yüksek lisans öğrenimi görebilir veya değişik araştırma kurumlarında, işletmelerde ya da yükseköğretim kurumlarında görev alabilirler. İktisatçıları ayrıca ekonomi dışında işletme bölümüne ait bir çok dersi de alabildiklerinden muhasebe, finans, yönetim gibi derslere de hakim olmaktadır. İktisat bölümünde alınan eğitim doğrultusunda mezun öğrenciler istedikleri şekilde geleceklerine yön verebilirler.

Bu alanda öğrenim yapmak isteyenlerin akademik yeteneğinin yanı sıra, sayısal düşünme yeteneğine de sahip olmaları beklenir. Başarılı olabilmek için her şeyden önce araştırma,

inceleme yapmayı, yönetim ve idari alanlarda çalışmayı sevmek önemlidir. Yaratıcılık da bu alanda başarıyı artıran bir özelliktir. İktisatçılar çalıştıkları kurumda hammadde ve insan gücü kaynaklarının en kârlı biçimde kullanılmasına ve üretilen malların pazarlanmasında en uygun yöntemlerin bulunmasına çalışırlar. Mezunlar çok çeşitli alanlarda iş bulabilmekle birlikte, ise de son yıllarda en çok bankalar ile eğitim ve araştırma kurumlarında istihdam edilmektedirler (GÜNCELİST, 2010).

4. SONUÇ

İki yüz yılı aşkın bir geçmişe sahip olan iktisat ilmi kıt olan kaynaklar ile sınırsız olan insan ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır. Ama böyle köklü bir geçmişe sahip ve önemli bir bilim dalı olan iktisat ile ilgili meslek liseleri hariç ortaöğretim de hiçbir ders verilmemektedir. Oysa orta öğretim yıllarında öğrencilere örneğin genel iktisat bilgisi veya ev idaresi gibi bir ders verilebilir. Meslek ayrımı gözetmeksizin bu tür bilgilerin herkes için çok önemli olduğu kuşkusuzdur (Seyidoğlu, 2012:1).

Üniversitede iktisat bölümünü tercih eden öğrencilere birinci sınıfta verilmesi gereken bilgilerin başında iktisadın sosyal bir bilim dalı olduğunu vurgulamak gelmektedir. Sosyal bilimlerle doğa bilimleri arasındaki farklara değinilerek özellikle iktisadın sosyal bir bilim olarak sosyal bilimlerin öteki dalları olan sosyoloji, siyaset bilimi, işletme, hukuk gibi bilimlerle ilişkileri üzerinde ağırlıklı olarak durulmalıdır.

Lisans düzeyinde iktisat eğitiminin temel hedefi, iktisadi konular hakkında öğrencileri bilgi sahibi yapmak ve bu konuları öğrenciye sevdirmeye çalışmak olmalıdır. İktisat bilimini derinlemesine öğretmek lisansüstü eğitimin temel hedefi haline gelmelidir.

İktisat derslerini öğrencilere sevdirmek için iktisat konusundaki bilgi, teori ve yaklaşımların mutlaka gerçek yaşamdan örneklerle desteklenerek anlatılmasında yarar bulunmaktadır. Öğrenciyi daha baştan Türkiye'nin ve dünya ekonomisinin güncel sorunlarını izlemeye yöneltmek büyük önem taşımaktadır. Bunun yerine öğrenciye yalnızca bir takım teori ve bilgilerin soyut düzeyde verilmesi bıkkınlık yaratabilir ve sonuçta öğrenciyi anlayarak çalışmaya değil, ezberciliğe yöneltebilir. İktisat öğretiminde yalnızca soyut teorileri vermekle yetinmeyip, içinde bulunulan toplumsal ve kurumsal yapının incelenmesine de özel önem verilmelidir. İktisatçının doğru analizler yapabilmesi için toplumun kurumsal yapısını da analiz edebilecek bilgi birikimine sahip olması zorunludur. İleride saygın birer iktisatçı olması beklenen öğrencilere sosyoloji, siyaset bilimi, hukuk, vs. gibi iktisatla yakından ilgili alanlarda da yeterli düzeyde bilgi kazandırılmalıdır (Seyidoğlu, 2012:3-4).

Öğrencilere yapılan yatırım hem toplumsal hem ekonomik hem de sosyal olarak ülkenin gelişmesinde büyük rol oynamaktadır. Bu yüzden tüm bireylere gerekli eğitim verilmelidir. İktisat öğretimi de bu noktada ön plana çıkmaktadır. Ekonomi bir ülkenin bel kemiğidir. İktisat öğrencileri ne kadar yenilikçi fikirlerle ve teknolojik gelişmelere yön verecek şekilde üniversitede okurlarken donanımlandırılırsalar, bir ülkenin ekonomisi de o derece büyümeye açık olacaktır. Her zaman yeniliklere açık olunması, yeni fikirlerin benimsenmesi ve öğretilmesi eğitimde çok önemlidir. Bu hem öğretimin farklı şekillerde yapılmasını hem

öğrencilere derslerin sevdinilmesini ve böylelikle başarının yakalanmasını hem de teknolojik gelişmelerin değişik bakış açıları ve fikirlerle sağlanarak ülke olarak kalkınmayı ve büyümeyi beraberinde getirecektir.

Sonuç olarak dijital küresel toplumda rekabet edebilmenin temel unsuru bilgiyi üreten, yayan ve ekonomik faydaya dönüştüren yenilikçi bir ekonomik yapıya sahip olmaktır. Bilgiyi üreten kurumlar olarak üniversitelere ve iktisat bölümlerine bu çerçevede önemli görevler düşmektedir. Üniversiteler bilgi ve teknoloji transferinde de katalizör görevlerini yerine getirmek durumdadırlar. Bu kapsamda; iş dünyası ve üniversite arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi, bilgi ve teknoloji transferinin sağlanması bilgi tabanlı ekonomilerin yenilikçi kabiliyetini artırarak ekonomik büyümeyi olumlu etkileyerek toplumsal refah artışını beraberinde getirecektir. Aynı zamanda üniversitelerin geleceği ve rekabet gücünü artırmada kaliteli eğitim, bilgi üretimi ve araştırmanın yanında iş dünyası ve diğer kurumlarla yapacakları işbirliğinin önemi de tartışılmazdır. Bütün bu sebeplerden ötürü iktisat bölümünün geleceği hem üniversitedeki kontenjanları bakımından hem de mezun olunduktan sonra yapılabilecek iş çeşitliliği açısından oldukça revaçta (olacak) olan bir bölümdür diyebiliriz.

KAYNAKÇA

- Alada, D. (2007). İktisat Düşüncesinin Yakın Dönem Evrimi ve Türkiye'de İktisat Okuryazarı Olmak. *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, 23 (2), 1–8.
- Aslan, Z. (2013). *Üniversitelerde İktisat Eğitimi Üzerine Bir Araştırma: Değişim Gerekli mi?* www.kokdemir.info/courses/psk112/assignments/sample_report.doc (31.12.2013).
- Baç, M. (2007). *İktisadi Analizin Disiplinlerarası Uygulamalarında Durum ve Öngörüler*. <http://research.sabanciuniv.edu/848/1/BacTUBA makale.pdf> (20.07.2008).
- Bey, M. C. (2001). *İktisat İlmi*. (Çev. Sema Alpun Çakmak) 1. Baskı, Yayın No. 48, Ankara: Liberte Yayınları.
- Bulutay, T. (2012). *İktisattaki Yeni Gelişmelerin Işığında İktisat Eğitimi*. Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni. <http://www.tek.org.tr/dosyalar/egitim1.pdf> (11.02.2013).
- Carnoy, M. (1982). *Eğitim ve Ekonomi İlişkisi*. (Çev. Nejla Tural) Encyclopedia of Educational Research, 519–525.
- Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin Ekonomiye ve Kalkınmaya Etkisi. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 33–41.
- Durusoy, S. (2008). İktisat Biliminin Yeri ve Yöntemi Neden Sorgulanıyor? *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 1–26.
- Feinson, S. (2003). *National Innovation Systems Overview and Country Cases. (Knowledge Flows and Knowledge Collectives: Understanding the Role of Science and Technology Policies in Development Report içinde)* The Center for Science, Policy & Outcomes, CSPO Products 13–38.

- Görün, F. (2012). *Nasıl İktisatçı Oldum (Mu)? Çok Kişisel Bir Tarih ve Türkiye’de İktisat Eğitimi*. Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni. <http://www.tek.org.tr/dosyalar/egitim2.pdf> (11.02.2013).
- Hoşgörür, V. ve G. Gezgin (2005). Ekonomik ve Sosyal Kalkınmada Eğitim. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 1–12.
- Kazgan, G. (2012). *İktisadi Düşünce veya Politik İktisadın Evrimi*. 17. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kibritçiöğlü, A. (1998). İktisadi Büyümenin Belirleyicileri ve Yeni Büyüme Modellerinde Beşeri Sermayenin Yeri. *AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 53 (1-4), 207–230.
- Kumcu, E. (2005). *İktisat Eğitimi Üzerine Düşünceler*. <http://www.ekonomist.gen.tr/2008/04/30/dr-ercan-kumcudan-iktisat-egitimi-uzerine-dusunceler/> (11.02.2013).
- Pekin, T. (2008). *Ekonomiye Giriş*. Ekonomi Dizisi Yayın No. 1, 5. Basım, İzmir: Zeus Kitabevi.
- Ruben, E. (2012). *İktisat Öğretimi Üzerine Bir Yazın Taraması*. Türkiye Ekonomi Kurumu, <http://www.tek.org.tr/dosyalar/05-RUBEN.pdf> (11.02.2013).
- Sarfati, M. (2001). İktisat Bilimi Üzerine Tartışma. *İktisat Dergisi*, 415, 1–5.
- Sarı, Y. (2012). *Genel Ekonomi*. http://www.toiyo.ogu.edu.tr/genel_ekonomi.pdf (01.02.2013).
- Savaş, V. (2000). *İktisatın Tarihi*. 4. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Sayan, S. (1994). Türkiye’de İktisat Öğretimi Nasıl Yapılmalı? Bir Mikroiktisadi Yaklaşım Denemesi. *Ekonomik Yaklaşım Dergisi*, 5 (14), 13–26.
- Seyidoğlu, H. (2012). *Türkiye’de İktisat Ders Programları*. Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni, <http://www.tek.org.tr/dosyalar/bunalim10.pdf> (11.02.2013).
- Şimşek, S. ve Ş. Cicioğlu (2006). İktisat Eğitiminde Temel Sorunlar ve Öneriler. *Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası Dergisi*, 20 (3), 17–29.
- Şiriner, İ., Ö. Üstün, O. Üzmez, E. Yüksel ve M. Zorlu (2005). Vakıf ve Devlet Üniversiteleri Perspektifinden Türkiye’de İktisat Eğitimi. *Ekonomik Yaklaşım ve Yorumlar Dergisi*, 16 (57), 131–148.
- Süalp, M. N. (2012). *İktisadın, Bir Bilimsel Öğreti Alanı Olarak, Eğitimi*. Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni, <http://www.econstor.eu/bitstream/10419/81604/1/71905916X.pdf> (14.03.2013).
- TÜBA (2007). *İktisat Öngörü Çalışması 2003-2023*, <http://www.tuba.gov.tr/images/stories/userfiles/iktisat-ozeti.pdf> (11.02.2013).
- Uygur, E. ve O. Erdoğan (2012). *Avrupa, ABD ve Türkiye’de İktisat Eğitimi*. Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni, <http://www.tek.org.tr/dosyalar/egitim3.pdf> (14.03.2013).

GÜNCELİST (2010). *İktisat Bölümü, İktisat Bölümü İş Olanakları, İktisat Mezunları*.
<http://guncelist.blogcu.com/iktisat-bolumu-iktisat-bolumu-is-olanaklari-iktisat-mezunlari/8430549> (19.05.2013).

OKUBİL (2011). *İktisat Bölümü Mezunlarının Yapacağı İşler Nelerdir?*
<http://www.okubil.com/iktisat-bolumu-mezunlarinin-yapacagi-isler-nelerdir-4336.html>
(19.05.2013).

Economics, its Education in Turkey and Economic Innovation

Ali Çımat ve Filiz Çalış

Muğla Sıtkı Koçman University ve Muğla Sıtkı Koçman University

ABSTRACT

When looking at the history of economics, economics has been considered as a science since over two hundred years. Such a well-established branch of science is located as a department in almost all state and private universities in Turkey. In this study, the birth of economics; the time and places, where economics courses has first been taught; economics courses taught in the economics departments of Turkish universities and the critics made regarding these courses are examined. Also, the qualifications obtained by students that graduated from economics departments and information regarding the working areas of these graduates have been evaluated. In addition to the ones in the literature, this study follows the development of economics education as well as is a well-scoped paper that evaluates the score bases and the quotas of the economics departments in Turkish universities, contains solution proposals based on the difficulties in learning economics courses, presents the job opportunities for economics students after graduation, emphasizes the contribution of economic education to economic innovation topics.

Keywords: *Economy, Turkey, Department of Economics, Working Areas, Economic Innovation.*

JEL Classifications: A2, I2, O39